

วิธีดำเนินงาน

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะประเมินแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่กระทรวงศึกษาธิการอนุมัติให้ใช้เป็นแบบเรียนในโรงเรียนได้ เพื่อนำผลการวิจัยและข้อเสนอแนะมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแบบเรียนให้มีคุณภาพดีขึ้น พร้อมกันนี้ครูและนักเรียนที่ทราบข้อดีข้อบกพร่องของแบบเรียนจะสามารถปรับปรุงการเรียนการสอนด้วยแบบเรียนใหม่ที่มีประสิทธิภาพดีขึ้นด้วย เพื่อให้การประเมินแบบเรียนเป็นไปอย่างรัดกุมและได้ข้อเท็จจริงต่าง ๆ มาประกอบการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินงานโดยอาศัยการประเมิน 2 ประการคือ

ก. ประเมินแบบเรียนโดยการศึกษาข้อเท็จจริงจากแบบเรียน เสนอผลการประเมินในรูปของการบรรยาย

ข. ประเมินแบบเรียนโดยศึกษาความกึกก่นของครูและนักเรียนผู้ใช้แบบเรียน เสนอการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามครูและนักเรียนในรูปตารางและอธิบายประกอบ

เครื่องมือในการวิจัย

1. การสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงประวัติและผลงานของผู้เรียบเรียงแบบเรียน จำนวนครั้ง จำนวนเล่ม ปี พ.ศ. ที่พิมพ์และราคาแบบเรียนของผู้เรียบเรียงแต่ละคน² ศึกษาหลักสูตร ประมวลการสอน และแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทุกเล่มอย่างละเอียด ศึกษางานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการ

¹ กระทรวงศึกษาธิการ, คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการกำหนดแบบเรียนสำหรับเลือกใช้ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา (พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2512), หน้า 4-5

² อยู่ในภาคผนวก ก. หน้า. 168..

วิจัยครั้งนี้ตลอดจนงานด้านการเขียนอื่น ๆ ซึ่งกล่าวถึงลักษณะของแบบเรียนที่ดี หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกและประเมินแบบเรียน เพื่อนำมา เป็นแนวคิดและพื้นฐานในการตั้ง-เกณฑ์สำหรับประเมินแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ต่อจากนั้นผู้วิจัยได้นำเกณฑ์ที่ตั้งขึ้น³ มาใช้เป็นหลักในการสร้างแบบสอบถามสำหรับครูและนักเรียนอย่างละ 1 ชุด

1.1 แบบสอบถามครู เป็นแบบให้เลือกตอบ (Multiple Choice) แบบประเมินค่า (Rating Scale) และแบบตอบเสรี (Open - end) แบ่งเป็น 3 ภาค คือ

- ภาค 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับครูผู้สอนและการใช้แบบเรียน
- ภาค 2 เป็นความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับคุณภาพโดยทั่วไปของแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
- ภาค 3 เป็นความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับคุณภาพของแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยพิจารณาจากเกณฑ์ 4 ด้านคือ
- ก. สาระความรู้
 - ข. สาระด้านสติปัญญา
 - ค. ลักษณะการจัดทำรูปเล่ม
 - ง. อุปกรณ์ช่วยการเรียนการสอนในแบบเรียน

1.2 แบบสอบถามนักเรียน เป็นแบบให้เลือกตอบและแบบตอบเสรี แบ่งออกเป็น 2 ภาค คือ

- ภาค 1 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับสาระความรู้และสาระด้านสติปัญญาในแบบเรียน

³อยู่ในภาคผนวก ค. หน้า..174..

ภาค 2 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับลักษณะการจัดทำรูปแบบ อุปกรณ์
 ช่วยการเรียนการสอนในแบบเรียนและการใช้แบบเรียน

2. การทดสอบแบบสอบถาม (Pre-test) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้าง
 ขึ้นไปทำการทดสอบกับครูผู้สอนจำนวน 8 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน
 35 คน ในโรงเรียนมัธยมสาธิตรามคำแหง แล้วนำแบบสอบถามนั้นมาวิเคราะห์คำตอบเพื่อ
 ปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมและรัดกุมยิ่งขึ้นเพื่อนำไปใช้กับตัวอย่างประชากรต่อไป

ตัวอย่างประชากร

ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจรายชื่อโรงเรียนที่ใช้แบบเรียนของผู้เรียนเรียงแต่ละคน
 ต่อจากนั้นจึงจัดแบ่งกลุ่มและสุ่มตัวอย่างจากแต่ละกลุ่ม กำหนดโรงเรียนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้
 นี้มีจำนวนทั้งหมด 21 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่ใช้แบบเรียนประวัติศาสตร์ของกรมวิชาการ
 พ.อ.พูนผล และ กร.ประสาธต์ กลุ่มละ 7 โรงเรียนเท่ากัน โรงเรียนที่ใช้แบบเรียนของกรม
 วิชาการนั้นผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานครรวม 40 โรงเรียน ส่วน
 โรงเรียนที่ใช้แบบเรียนของ พ.อ.พูนผล และ กร.ประสาธต์ นั้นได้สุ่มจากโรงเรียนราษฎร์
 ในกรุงเทพมหานคร รวม 49 โรงเรียนรายชื่อโรงเรียนซึ่งได้รับการเลือกเป็นตัวอย่างประชากร
 มีดังนี้

โรงเรียนที่ใช้แบบเรียนของกรมวิชาการ

1. โรงเรียนสายปัญญา
2. โรงเรียนศรีอยุธยา
3. โรงเรียนปทุมคงคา
4. โรงเรียนวัดสังเวช
5. โรงเรียนวัดสระเกษ
6. โรงเรียนวัดบวรนิเวศ
7. โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย

โรงเรียนที่ใช้แบบเรียนของ พ.อ.พูนพล

1. โรงเรียนศรีวิกรม์
2. โรงเรียนพรวิทยา
3. โรงเรียนครุฑาลัย
4. โรงเรียนสมถวิล
5. โรงเรียนสหะพาณิชย์
6. โรงเรียนอัสสัมชัญศึกษา
7. โรงเรียนเฉลิมศาสนศึกษา

โรงเรียนที่ใช้แบบเรียนของ คร.ประสาธ

1. โรงเรียนสันติสุข
2. โรงเรียนปรีชญูทิพย์
3. โรงเรียนสภนทวีทยา
4. โรงเรียนสีตบุตรบำรุง
5. โรงเรียนศิริสาครพิทยา
6. โรงเรียนบริบูรณ์ศิลปศึกษา
7. โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์

จำนวนครูที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูที่กำลังสอนหรือเคยสอนวิชาประวัติศาสตร์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนที่ได้รับการสุ่มตัวอย่างไว้ทุกคน ได้จำนวนครูจากโรงเรียน
ที่ใช้แบบเรียนของกรมวิชาการ 20 คน ใช้แบบเรียนของ พ.อ.พูนพล 21 คน และใช้แบบ
เรียนของ คร.ประสาธ 17 คน รวมทั้งสิ้น 58 คน

สำหรับจำนวนนักเรียนที่ได้รับเลือกเป็นตัวอย่างประชากรนั้น ได้มาโดยวิธีสุ่ม
ตัวอย่างแบบธรรมดา (Simple Random Sampling) จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ของโรงเรียนทั้ง 21 โรงเรียนดังกล่าวข้างต้นโรงเรียนละ 22 คน คือให้ครูประจำชั้นจับฉลาก
ความเลขที่ของนักเรียนซึ่งมีอยู่ในบัญชีรายชื่อประจำชั้น ปรากฏว่าได้แก่นักเรียนที่เป็นตัวอย่าง
ประชากรทั้งหมด 420 คน เป็นนักเรียนจากโรงเรียนที่ใช้แบบเรียนของกรมวิชาการ,

พ.อ.พูนพล และ ดร.ประสพ กลุ่มละ 140 คนเท่า ๆ กัน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ขอหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากโรงเรียนต่าง ๆ โดยผ่านทางกรมสามัญศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ต่อจากนั้นได้ส่งแบบสอบถามไปตามโรงเรียนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ด้วยตนเองพร้อมกับแจ้งวันและเวลาที่จะไปรับแบบสอบถามคืน ปรากฏว่าแบบสอบถามของครูได้รับคืนมาครบ 58 ชุด ส่วนแบบสอบถามนักเรียนได้รับคืนมา 419 ชุด คิดเป็นร้อยละ 99.76

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แจกแจงความถี่ของคำตอบแต่ละรายการแล้วคิดเป็นร้อยละ นำเสนอในรูปตาราง และอธิบายประกอบโดยแยกประเภทคำตอบตามชื่อผู้เรียนเรียงแบบเรียนแต่ละคน
4. หากค่าเฉลี่ยของคำตอบจากข้อมูลแบบประเมินค่า (Rating Scale) โดยกำหนดค่าคะแนน (Weight) ออกเป็น 5 ระดับตามวิธีการของ Likert⁴ กล่าวคือกำหนดค่าคะแนนเป็นดังนี้

ดีมาก	ให้ค่าคะแนน 5
ดี	ให้ค่าคะแนน 4
ปานกลาง	ให้ค่าคะแนน 3
ควรปรับปรุง	ให้ค่าคะแนน 2
ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง	ให้ค่าคะแนน 1

⁴ John W. Best, Research in Education, 2 d ed. (New Jersey : Englewood Cliffs, Prentice - Hall, Inc., 1970), P.175.

จากการกำหนดค่าคะแนนดังกล่าว ได้นำมาหาค่าเฉลี่ยจากสูตร⁵

$$\bar{x} = \frac{\sum fx}{N}$$

3. หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของน้ำหนักคำตอบ ประสิทธิภาพและระยะเวลาในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ของครูจากสูตร⁶

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2}$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁵ ประคอง กรรณสูต, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู (พระนคร: ไทวัฒนาพานิช, 2515), หน้า 40

⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 51.